

Максим ГРИГОР'ЄВ
студент факультету банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
викладач кафедри банківської справи В.Я.Рудан

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Банківська система України на сучасному етапі покликана надати імпульс для подальшого розвитку економіки, підтримати процеси реформування технологічно відсталих й енергоємних галузей народного господарства, а також забезпечити втілення пріоритетних проектів національного розвитку. Вона є складовою кредитної системи держави і становить сукупність різних за організаційно-правовою формою та спеціалізацією банківських установ, що функціонують у межах єдиною фінансової системи та єдиного грошово-кредитного механізму в певний проміжок часу.

Розвинута банківська система є необхідною умовою нормального функціонування економіки, тобто функціонування суб'єктів господарської діяльності та державного бюджету. Лише через досконалу банківську систему можна здійснити реструктуризацію економіки в цілому. Вітчизняні банки проходять серйозну перевірку часом в умовах постійних економічних трансформацій. Швидка зміна умов функціонування, відкритість зовнішньому середовищу, схильність до внутрішніх перетворень спонукають банківську систему до постійного удосконалення.

Розвиток банківської системи України розпочався 20.03.1991 р. з прийняття Закону України „Про банки і банківську діяльність” [4], який згодом втратив чинність. Натомість була прийнята нова редакція Закону України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. [5].

В основу розбудови сучасної банківської системи України були покладені загальновизнані у світовій практиці принципи:

- дворівнева побудова: чітке функціональне розмежування між банками першого і другого рівнів;
- функціонування банків другого рівня на комерційних засадах та на договірних відносинах з клієнтурою;
- ліквідація монополії держави на банківську справу, можливість створення комерційних банків різних форм власності;
- організація державного контролю і нагляду за банківською діяльністю і покладення цього завдання на центральний банк;
- незалежність центрального банку від державних органів виконавчої влади;

Основними проблеми розвитку банківської системи України на сучасному етапі є:

1. Низький рівень капіталізації комерційних банків. За цим показником вітчизняні банки суттєво відстають від іноземних. Причиною цього є те, що значна кількість новоутворених кредитних інститутів була заснована для розв'язання проблем фінансовопромислових груп.

2. Брак довіри населення до банків зменшує мобілізацію ресурсів банками порівняно з потенційними можливостями. Рівень довіри населення до банків в Україні все ще значно нижчий, ніж у країнах із високо розвинутими ринковими економіками і банківськими системами.

3. Висока концентрація капіталу у групі найбільших банків (така практика може призвести до розширення практики домовленостей і змов великих банків між собою у проведенні своєї діяльності, наприклад, у встановленні цін на банківські послуги).

4. Неефективність банківського нагляду. Непослідовність та нечіткість у визначенні цілі банківського нагляду на практиці породжує значні ускладнення, особливо, коли внаслідок прийняття тих чи інших правових актів вступали у конфлікт економічні цілі та цілі пруденційного нагляду. Прикладом цього може бути ситуація, коли урядом приймалися рішення про пріоритетність надання кредитів певній галузі або певним підприємствам.

5. Неефективність грошово-кредитної політики. З одного боку, це пов'язано із відсутністю єдності у теорії фінансів щодо критеріїв та показників оцінки ефективності грошово-кредитної політики. З іншого боку, має місце складність забезпечення її на практиці в силу останніх світових тенденцій щодо розширення ключових функцій центральних банків та зміщення пріоритетів із цінової стабільності у бік сприяння економічному зростанню та забезпечення фінансової стабільності.

6. Неефективність валютної політики. Діюча державна система валютного регулювання й контролю в Україні має безліч недоліків, головними з яких є: прогалини в законодавстві й відсутність єдиної організаційної структури, заснованої на одночасній взаємодії й координації спільних заходів щодо забезпечення валютного регулювання.

7. Слабка диференціація банківських послуг. Якщо поглянути на кількість банків та їх філій у розрізі регіонів, то фактично кожен регіон характеризується досить високою конкуренцією банківських установ, які в основному представлені філіями банків, майже усі головні офіси банківських установ розташовані у м. Києві.[2]

Для вирішення вище зазначених проблем доцільно було б:

1. Підвищити надійність та фінансову стійкість банків завдяки :

- оптимізації податкового законодавства;
- розвитку фондового ринку.

2. Недопустити зниження рівня капіталізації банків та підвищити конкурентоспроможність їх на внутрішньому та зовнішньому ринках шляхом:

- забезпечення пропорційного зростання регулятивного капіталу та його обсягів;
- розроблення плану заходів, щодо підвищення рівня капіталізації;

– активніше застосовувати процедури реорганізації та реструктуризації банків. [1]

3. Важливим кроком на шляху вдосконалення процесу валютного регулювання є підвищення гнучкості обмінного курсу, що передбачає посилення ринкових засад у процесі його формування та сприятиме запровадженню стратегії зниження темпів інфляції у сучасних умовах розвитку економіки України.

4. Стратегічними напрямками наглядової політики Національного банку на найближчу перспективу повинно бути:

– підвищення вимог до прозорості банків, включаючи прозорість структури, власності та розкриття інформації про діяльність банку, та його ризики.;

– підвищення рівня корпоративного управління в банках та відповідності його міжнародним стандартам.

5. Розвиток механізмів управління ліквідністю на основі посилення дієвості процентних важелів.

6. Підвищення дієвості трансмісійного монетарного механізму.

7. Здійснювати нарощування і раціональне використання позикового капіталу та структурні зрушення в економіці.

Успішна реалізація цих заходів буде сприяти зміцненню банківської системи і створенню нею сприятливих умов для подальшого розвитку нашої економіки й зростання ефективності її функціонування. Тому в нинішніх умовах стратегічним завданням Національного банку України є розбудова стійкої, ефективної, конкурентоспроможної банківської системи, яка б сприяла довгостроковому економічному зростанню країни, її фінансовій безпеці та була здатна без загроз національним інтересам інтегруватися у світовий фінансовий простір.[3]

Література:

1. Патрікац Л., Бойчук М. Глобалізація і банки: проблеми, перспективи // Вісник НБУ. - №1, 2008. – с. 46-49.
2. Д'яконова І. Пошук стратегії розвитку банківської системи України в умовах глобалізації фінансових ринків / І. Д'яконова // Вісник НБУ. - №2, 2008. – с. 26-31.
3. Колобов Ю.В. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України / Ю.В. Колобов // Вісник Університету банківської справи Національного банку України.- 2011.- № 3 (12).
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України: від 20.03.1991 р. № 872-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України: від 07.12.2000 р. № 872-ХІІ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.